

**Великотърновски университет
„Св. св. Кирил и Методий”**

ЕПОХИ

Издание

на Историческия факултет

Том XXIII (2015), Книжка 2

**Университетско издателство
„Св. св. Кирил и Методий”
Велико Търново, 2018**

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ:

Главен редактор:

проф. д.и.н. Иван Тютюнджиев, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

Зам.-главни редактори:

проф. д-р Пламен Павлов, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

доц. д-р Николай Кънев, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

Редакционен секретар:

доц. д-р Стефан Йорданов, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

Членове:

акад. Васил Гюзелев, БАН и Асоциация на византинистите и медиевистите в България

проф. Димитриос Гонис, Атински университет – гр. Атина, Гърция

проф. Мирослав Лешка, Лодзки университет – гр. Лодз, Полша

проф. д.ф.н. Татьяна Леонтиева, Тверски държавен университет – гр. Твер, Русия

проф. д.и.н. Милко Палангурски, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

проф. д-р Петко Петков, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

проф. д-р Румен Янков, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

проф. д-р Мария Иванова, ВТУ „Св. св. Кирил и Методий“

ст. н. с. I ст. д-р Дан Дана, Национален център за научни изследвания – Париж, Франция

Отговорни редактори на броя:

доц. д-р Николай Кънев

доц. д-р Стефан Йорданов

гл. ас. д-р Николай Хрисимов

© Авторски колектив, 2018

© Университетско издателство „Св. св. Кирил и Методий“, 2018

гр. Велико Търново, ул. „Теодосий Търновски“ № 2

ЕПОХИ

Историческо списание
на Великотърновския университет „Св. св. Кирил и Методий“

Книжка 2, 2015, година XXIII, MMXV, ISSN 2534-8418

**“St. Cyril and St. Methodius”
University of Veliko Tarnovo**

EPOHI

**Edition
of the Department of History**

Volume XXIII (2015), Issue 2

**“St. Cyril and St. Methodius”
University Press
Veliko Tarnovo, 2018**

EDITORIAL BOARD:

Editor-in-Chief:

Ivan Tyutyundjiev, Prof., Dr. Hab., “St. Cyril and St. Methodius” University of Veliko Tarnovo

Deputy Editors-in-Chief:

Plamen Pavlov, Prof., Ph.D., “St. Cyril and St. Methodius” University of Veliko Tarnovo

Nikolay Kanev, Associate Prof., Ph.D., “St. Cyril and St. Methodius” University of Veliko Tarnovo

Executive Editor:

Stefan Yordanov, Associate Prof., Ph.D., “St. Cyril and St. Methodius” University of Veliko Tarnovo

Editors:

Acad. Vasil Gyuzelev, Prof., Dr. Hab., Member of the Bulgarian Academy of science and President of the Association of Byzantinists and Medievalists in Bulgaria

Demetrios Gonis, Dr. Hab., Professor Emeritus of University of Athens (Greece)

Miroslaw Jerzy Leszka, Prof., Dr. Hab., University of Lodz (Poland)

Tatyana Leontyeva, Prof., Dr. Hab., State University of Tver (Russia)

Dan Dana, Chargé de recherche de 1ère classe, Ph.D., Centre Nationale de la Recherche Scientifique – Paris (France)

Milko Palangurski, Prof., Dr. Hab., “St. Cyril and St. Methodius” University of Veliko Tarnovo

Petko Petkov, Prof., Ph.D., “St. Cyril and St. Methodius” University of Veliko Tarnovo

Rumen Yankov, Prof., Ph.D., “St. Cyril and St. Methodius” University of Veliko Tarnovo

Mariya Ivanova, Prof., Ph.D., “St. Cyril and St. Methodius” University of Veliko Tarnovo

Issue editors:

Nikolay Kanev, Associate Prof., Ph.D.

Stefan Yordanov, Associate Prof., Ph.D.

Nikolay Hrisimov Assist. Prof., Ph.D.

EPOHI

Journal of History
of “St. Cyril and St. Methodius” University of Veliko Tarnovo

Volume 2, 2015, XXIII, MMXV, ISSN 1310-2141

СЪДЪРЖАНИЕ

AD GLORIAM

- ТЮТЮНДЖИЕВ, И.** На Иван Лазаров по случай 60-годишния му юбилей 269
ХРИСИМОВ, Н., ГЕОРГИЕВ, Д. На какво ни учи историята?
Интервю с доц. Иван Лазаров 270

АРХЕОЛОГИЯ, НУМИЗМАТИКА, СФРАГИСТИКА

- РОБОВ, М.** Нов подглазурен монограм от югоизточния сектор на Трапезица 279
ТОТЕВ, К. Новите разкопки на крепостта Трапезица 2007 – 2015 г.
(Резултати, проблеми и перспективи) 286
КАРАИЛИЕВ, П. Новооткрити средновековни селища в централната част
на Горнотракийската низина 296
ТОДОРОВ, Н. Още за Западната крепостна стена на Трапезица 304

ЛИЧНОСТИ И СЪБИТИЙНОСТ

- МЛАДЕНОВ, М.** Славяните между Византия и България в края на VIII век 311
НИКОЛОВ, Г. Н. Убийството на българския цар Гаврил-Роман Радомир
(1014 – 1015) 321
МАРИНОВ, К. Бунтовният Хемус. Масивът като база за нападения и убежище
по време на първите Асеневци 330
МАРКОВА, А. Антисръбската политика на Михаил II Асен – 1253 – 1254 г. 348
КОМСАЛОВА, Р. Жената във властовите структури на Второто
българско царство 352
МАРКОВ, Н. За мнимото нападение на венецианския флот над Несебър
през 1257 г. 359

ДУХОВНОСТ, КНИЖОВНА ДЕЙНОСТ, ИЗВОРИ

- ХРИСИМОВ, Н.** Неизвестни и слабо познати надписи от ранното българско
средновековие 371
КАЛОЯНОВ, А. Църковният закон на патриарх Василий в Архивския номоканон
(ЦИАИ 1160) 380
ДИМИТРОВ, К. Из *Архивския номоканон* 389
КЕНАНОВ, Д. Молитва на Григорий мних и презвитер към Светото причастие 398
СПАСОВА, М. Цамблаковата проповед – *ὁ οὐσοπшиὶ* социална картина
на живота в България през XIV век 405
СЪБЕВ, П. Йерусалимия от църквата “Св. Георги” в Арбанаси 419
АТАНАСОВ, Н. Протестантска пропаганда в Казанлък (1871 – 1940 г.) 428

ВОЙНАТА

- ИВАНОВ, И.** Въоръженото насилие, войната и мирът в “Сага за фарьорците”:
Опит за анализ 435
МИХОВ, И. Византийските свещени войни: проблеми и дискусии 448
СИМЕОНОВ, С. Руското военно разузнаване в България (1879 – 1912 г.) 459

ОБЩЕСТВО И ВСЕКИДНЕВИЕ

- ХРИСТОВА, Н.** Благоденстващите градове на средновековна Европа
(На примера на няколко италиански града от края на XIII до началото на XV век) 465

ИСТОРИЧЕСКА ГЕОГРАФИЯ

- ЧЕШМЕДЖИЕВ, Д., ПАВЛОВ, П.** Високите Западни Родопи
през Средновековието 477

МНЕНИЯ, ПОЛЕМИКИ, ОТЗИВИ

- ИЛИЕВ, Н.** Номади в историята на средновековните северозападни
български земи 483
НИКОЛОВ, М. Историята на една история: експедициите за търсене на Парория
през 1984 и 1985 г. 489

АВТОРИТЕ В БРОЯ 494

ЕТИЧНИ ПРАВИЛА, които се съблюдават по отношение на научните публикации в списание „Епохи“ 497

ИЗИСКВАНИЯ към оформяне на материалите за публикуване в списание „Епохи“ 498

CONTENTS

AD GLORIAM

- TYUTYUNDJIEV, I.** To Ivan Lazarov in occasion of his 60th Anniversary 269
HRISSIMOV, N., GEORGIEV, D. What the History teaches us?
An Interview with Assoc. Prof. Ivan Lazarov 270

ARCHAEOLOGY, NUMISMATICS, SPHRAGISTICS

- ROBOV, M.** A New underglaze monogram from the South-East sector of Trapezitsa 279
TOTEV, K. The new excavations of the fortress Trapezitsa 2007 – 2015
(Results, problems and perspectives) 286
KARAILIEV, P. New Found out Medieval Settlements in the Central Part
of the Upper-Thracian Valley 296
TODOROV, N. More on the western fortress wall of the Trapezitsa Hill 304

PERSONS AND EVENTS

- MLADENOV, M.** Bulgaria, Byzantium and the Slavs at the end of 8th century 311
NIKOLOV, G. N. The murder of Bulgarian Tsar Gavril-Roman Radomir (1014 – 1015) 321
MARINOV, K. The rebellious Haemus. The mountain range as an attack
launching point and a refuge in the period of the early Asen dynasty 330
MARKOVA, A. Michael II Asen's Anti-Serb policy 348
KOMSALOVA, R. The woman in power structures of the Second Bulgarian empire 352
MARKOV, N. On the supposed attack of the Venice fleet on Nesebar in 1257 359

SPIRITUALITY, LITERACY ACTIVITIES, WRITTEN SOURCES

- HRISSIMOV, N.** Unknown and little known inscriptions from the early
Bulgarian Middle Ages 371
KALOYANOV, A. Patriarch Vasilii's Ecclesiastical Law in Arhivski Nomocanon
(CHAI 1160) 380
DIMITROV, K. From *Archivski Nomocanon* 389
KENANOV, D. Prayer of Gregory monk and presbyter to the Holy Communion 398
SPASOVA, M. The Tzambalak's sermon *о оѹсѡпшии* – the social picture of life
in Bulgaria in the XIV century 405
SABEV, P. A Jerusalem icon from the Church of St. George in Arbanasy 419
ATANASOV, N. Protestant propaganda in Kazanlak from 1871 to 1940 year 428

THE WAR

- IVANOV, I.** Armed violence, warfare and peace keeping in the *Faereynga saga* 435
MIHOV, I. Holy wars of Byzantium: problems and discussions 448
SIMEONOV, S. Russian military intelligence in Bulgaria (1879 – 1912) 459

SOCIETY AND EVERYDAY LIFE

- HRISTOVA, N.** The prosperous towns of Medieval Europe (on the example
of several Italian towns from the end of the 13th until the beginning of the 15th century) 465

HISTORICAL GEOGRAPHY

- CHESHMEDJIEV, D., PAVLOV, P.** The High Western Rhodopes in
the Middle Ages 477

OPINIONS, POLEMICS, REVIEWS

- ILIEV, N.** Nomads in history of North-Western Bulgarian Lands in Middle Ages 483
NIKOLOV, M. The story of a history: Expeditions searching for Paroria
in 1984 and 1985 489

AUTHORS OF THIS ISSUE 494

ETHICAL PRINCIPLES of research and publication in the journal Epohi [Epochs] 497

GUIDELINES for authors of the journal Epohi [Epochs] 498